

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Privilegiu mare

(+). Numărul din urmă al „Sionului Românesc” din Lugoj aduce o știre care va pricinui bucurie la multă lume: Preafericitul Părinte Piu XI a înzestrat Catedrala lugojană cu o pozoabă mai de preț decât toate podoabele, declarând altarul principal al acelei catedrale de altar privilegiat pentru toate timpurile. În virtutea acestui favor de care se va bucura deaci încolo acel altar „ori când vreun preot de mir sau slugă va celebra pe el Sf. Liturghie, pentru sufletul oricărui creștin care se va fi săvârșit din față în iubirea lui Dumnezeu, sufletul acela să câștige indulgențe din tezaurul bisericii „per motum suffragii”, adică ajutorat de meritele Domnului nostru Isus Hristos, ale Sfintei Fecioare Maria, ale tuturor Sfinților, să se elibereze, cu oia lui Dumnezeu, de pedepsele purgatorului”.

Cazul ne bucură și pentru el în sine, și pentru drumul nou pe care-l deschide. Inseamnă atât de mult o indulgență, fie și parțială. E de o alocare ce trece peste puterea noastră omenească de apreciere o indulgență plenară. Și fiind vorba de indulgența altarului privilegiat, pe lângă valoarea imensă în sine a unei indulgențe plenare mai vine și un nespus de mângâietor plus de siguranță că ai și câștigat ceea ce ai dorit sufletului pentru care ai slujit. Pentru că aici preotul menționează nu ca persoană privată, ci în calitate de minister Christi et Ecclesiae. Iar în cazuri ca acestea se știe că validitatea și eficacitatea lucrării nu atârână de la faptul că respectivul preot e în statul grației ori ba. — Și acum să ne gândim la comoara duhovnicească ce o reprezintă un altar privilegiat!

Dar și în afară de aceasta, scrisoarea pontificală prin care se condece privilegiul din chestie te umple sufletul de bucurie și din alt punct de vedere. Și anume prin atâtea luminoase perspective de viitor pe care cu dor îl dorim cât mai apropiat. Se precizează adică în numita scrisoare că această grație s'a făcut în urma stăruitoarelor rugăminți ale arhierului lugojan: memoratis precibus (ceva mai sus acelaș act vorbește de enixae preces) adnuendum ultro libenterque censemus. Decât, asta pentru orice cap cu judecată vrea să zică: Vicarul lui Hristos ascultă bucurios glasurile cari îi cer danii sfinte cum sunt indulgențele. Cum o dovedește cu celalalt favor făcut aceleiași catedrale: . . . „Concedem, cu autoritatea Noastră Apostolică, indulgență plenară și iertarea în Domnul, — aplicabilă „per modum suffragii” și sufletelor din purgator, — tuturor și fiecărui creștin de ambele sexe, cari cu pocăință adevărată, mărturisită și cuminecați, vor vizita cu pietate Catedrala din Lugoj în ziua consacării ei (Sf. Rusalii) și acolo se vor ruga pentru buna înțelegere dintre conducătorii creștinilor, nimerirea ereziilor, convertirea păcătoșilor, îndălțarea Sf. Maice Biserici, și în sfârșit se vor ruga și la intenția Noastră, ori a Pontificelui de atunci”.

Acestea sunt fapte pe cât de proaspete, pe atât de grăitoare. Și cel dintâiu gând ce ni-se trezește, spontan și limpede, în minte, e acesta: Ce pagubă enormă că n'am cerut Sfântului Părinte prevederea cu indulgențe a atâtor perle euhologice ce avem din belșug prin cărțile noastre rituale! Și ce inconștiență ar fi să rămânem și pe mai departe copiii muși de până acum, când avem un Părinte care atâtea așteaptă: să ne audă graiul, ca să ne încarce de bunătăți. — Să sperăm că gestul pontifical cu Lugojul va fi înțeleș în toată măreșia sa spirituală și va fi un punct de mănecare pentru noi orientări și strădanii bogate în roduri mai presus de fire.

Cântecul viitorului

Câteva reflexii la problema unirii celor două biserici naționale române
de P. STRĂJERU

Problema unirii celor două biserici românești e dintre acelea care sunt în permanență de arzătoare actualitate. Asupra acestui punct nu pot fi decât de perfect acord atât uniții cât și ortodocșii. Și uniți și alții se roagă doar la utrenii, vecernii și jertfele liturgice „pentru unirea tuturor”, iar la rugăciunea de miezul nopții și la toate ceasurile de peate zi se cere cu insistență „unitatea credinței” dela Cel ce în toată vremea și în tot ceasul, în cer și pe pământ, e închinat și preaslăvit. Mai nou s'au ocupat de această problemă d. Toma Vlădescu în „Porunca Vremii” (nr. din 25 VIII 35) și d. Dr. Sebastian Stanca în „Nașionea Română” (nr. din 22—23 VIII 35). „Nu s'ar putea contopi, — așa se întreabă cel dintâiu, — aceste două Biserici care se ceartă surd; nu s'ar putea realiza o unitate de suflet creștin cel puțin în granițele unei țări pentru care sunt convins că Dumnezeu nu are nevoie să fie răstălmăcit prea mult?” Ca să încheie: „O unire a Bisericelor astăzi n'o vād posibilă decât într'un singur fel, — acela care ne-ar permite să putem construi, durabilă, arhitectura spirituală a lui Dumnezeu, dar pe un pământ românesc”. Cel de al doilea afirmă că biserica catolică nu admite principiul național, ortodoxia singură având acest monopol. În concluzie firește că invită pe uniți, așa, de dragul fratelui, să se lase de Papa cosmopolit, dela care nici nouă nici altora nici un bine nu a venit și să se toplască în apele pravoslaviei totdeauna naționale: în trecut, prezent și viitor.

La ce bun să discutăm cu cineva care vrea să pară serios când susține că statele cari au încheiat concordate cu Sf. Scaun au făcut-o aceasta mai mult din complezanță față de Papa, și care în papalitate vede un vrăjmaș al ideii naționale? Ar însemna să batem apă în piatră. Personalitate de greutate și prestigiu științific ceva mai pronunțat ca d. Stanca, istoricul neocatolic Gregorovius, scrie în a sa Istorie a Romei (vol. III): „Roma cezariană a nimicit naționalitatea, Papa însă a recunoscut-o și a proclamat egalitatea morală, respectiv dreptul cetățenesc universal creștin al popoarelor”. Iar filozoful german Schelling, tot un neocatolic, nu ezită s'o declare: „Susțin despre papalitate că fără de ea creștinismul de mult ar fi dispărut de pe pământ”. — Știm însă că atât d. Stanca, cât și toți frașii întru ortodoxie cari călăresc pe vorba lată a unui naționalism interpretat după norme proprii, nu dau mare lucru pe vederile altora, și de aceea îi lăsăm să se admire singuri.

Intr'aceia însă constatăm cu creștinesc regret realitatea tristă: Până la deplină înțelegere mai va. Mai ales că la partea adversă,

și încă chiar în cercuri unde l-ar fi locul mai puțin, întâmplăm rea voință anevole de mascat. Cine vrea dovadă, citească articolul de fond al oficiosului ortodox de pe malurile Cibinului, din 25 August c. Întru cât acele rânduri nu-s scrise de-un biet irresponsabil vrednic de compătimire, trebuie să vedem în ele expresia unei răutăți execrabile. Ce vrea adică să le väre în cap cetitorilor foii din chestie (în majoritate absolută preoți ortodocși) scriitorul acelui articol? Nici mai mult nici mai puțin decât că dacă în Mexic și în Germania catolicismul e prigunit, apoi asta vine de acolo că atitudinea conducătorilor bisericești a bisericii prigonite s'ar fi abătut dela linia de conduită statornică pe temelurile moralei și doctrinei propoveduite de Mântuitorul. Cu alte cuvinte: catolicismul s'a făcut vrednic de răstignirea la care e supus. Și chiar și stilismul basarabean tot în catolicism își are tälcul: Nu vreau basarabenii să se facă catolici, și de aceea în la calendarul cel vechiu, orice va zice și va rândui patriarhul și vlădicii ortodocși cu tot cilrosul pravoslavnic ce-i ascultă!

Ei bine: cu bisericanii cari se pretează să aștearnă pe hârtie așa enormități grosolane, te mai poți gândi măcar să stai serios la sfat? Din prisosința inimii grăiește gura. Și când cetim atari ieșiri pătimășe știm cu cine avem de lucru. Chiar dacă respectivul s'ar ascunde în dosul lui Bismarck, care, în treacăț fie zis, când a vorbit cu răspundere, n'a avut, ca german, decât cuvinte de admirație față de Papa: „În ce privește pretinsele amestecuri ale Papii în treburile noastre, mă îndolesc mult că Papa ar fi să fie tratat ca un strein în casa noastră. În calitate mea de reprezentant al regimului vă asigur (Bismarck vorbește în Camera Prusiei) că papalitatea nu e numai o organizație externă și universală, ci și una indigenă pentru frașii noștri catolici. Ași face o nedreptate țării mele, dacă din mândrie națională aş respinge ajutorul întins de un Suveran atât de conștienșos și de puternic cum e Papa, din simplul motiv că trăieșie în Roma” (Citat de Dr. Ios. Eberle după Sonderini: Leo XIII und der deutsche Kulkampft). — Așa cancelarul de fier, protestant, al Germaniei. Latinii noștri, mai mărunșel, dar, așa se vede, mai adânc cugetători, în însă să-și exprime cu vreme și fără vreme oroarea față de urmașul roman al Sf. Petre.

Că ciracii Führerului de azi isbesc în biserica Romei? Dar, pentru cine mai cugetă creștinesc, aceasta-i de înțeleș, și e un titlu de glorie pentru biserica prigonită. Ce vreau

actualii cărmuitorilor al Reichului? A spus-o deunăzi, destul de fără perdea, ministrul *Dr. Frick*, într-o adunare publică la Essen: „Entkonfessionalisierung des gesamten öffentlichen Lebens“. Și cum înțeleg să traducă în faptă această idee, spusă așa în abstract, o dovedesc fapte concludente. Un mic buchet dintr-o scrisoare a episcopului *Sproll* din Rottenburg, scrisoare reprodusă de revista „Deutsche Briefe“ zilele trecute: Cântecul asociației tineretului hitlerist are, între altele, și expresia caracteristică: „Vremea Crucii a apus“. Un manifest din Saulgan adresează acelulaș tineret cuvintele: „Recunoașteți voi vampirul clerical? Tineri germani, faceți front împotriva acestui criminal internațional, care e tămâia“. Și altele de acest soi se petrec în Germania lui Rosenberg. — Ortodoxia s'ar împăca ușor cu situația, nu-i așa, numai să n'ajungă în conflict cu atari autorități lumești?

Apropos de Mexico: Biserica s'a opus categoric Constituției mexicane din 1917. Că ce a urmat, să știți: expulzări de preoți; ucidere de mireni credincioși și bisericani rămași în mijlocul turmei primejdulite; pustire cu foc și fier. Motivul opoziției dârze a bisericii: tendința fățișă de a scoate pe Hristos din școală, cum remarcă buletinul de pe August c. al Asociației politice externe (*Foreign Police Association*) din Washington. Care mai observă cu multă justeță și bun simț creștin că în lupta ce se dă în Mexico între stat și biserică pe tema dreptului bisericii de a face educația tineretului și deci de a exista ori ba (căci dacă nu-i îndritulită să facă educație, atunci ce rost mai are?) e interesată și vizată, nu numai biserică catolică ci însași activitatea educativă a tuturor religiilor, și a privaților cari fac educație religioasă. — Poate că până și Sibiul ortodox. Dela care însă nu așteptăm să înțeleagă așa ceva în curând.

Deși rău n'ar fi. Pentru că în special matadorii ortodoxiei ardeleni odată desbărați de prejudecăți veninoase, ceasul unirii celor două biserici române ar fi cu mult mai aproape de cum se crede. Și ce binecuvântare ar fi unirea pe toată linia, în cugete și simțiri, a tuturor Românilor, nu-i lipsă s'o mai spunem. Credem că le facem o plăcere dacă le dăm se înțeleagă că de un pas ca acesta s'ar bucura și

în groapă clar și arhiep. evangh. *Söderblom* de Upsala, mult venerat de ortodocși, dela care a rămas remarcă: „Dorința după unitate nu e o modă, nici ceva apariție a vremii de acum; nu e o încercare nevolnică de a trece peste sfâșieri și ură, și nu e nici numai un fel de plim desiderium care să-i ajute pe oameni să-și ascundă șieși și altora dura realitate și prăpastia pe care a săpat-o între ei istoria și actuala criză mondială. Nu, unitatea e o datorință sfântă“.

Și ca *Söderblom* zicem și noi. Mai a-daugăm însă că acestei datorințe i-se face destul numai prin iubire sinceră și de fapt, nu de fraze mălestrite. Când se va înțelege și se va purcede în felul acesta, unirea bisericilor noastre e aproape. Altfel totul nu-i decât un cântec al viitorului. Și ferească Dumnezeu să nu fie a unul viitor ce se pierde în îndepărtate zări de ceață.

Nou drum de apostolie. Spre a putea avea, cât mai neîntârziat, mângâierea de-a fi văzut acasă la ei, pe toți credincioșii Eparhiei Sale, Preasf. *Alexandru al Maramureșului*, abia sosit la reședință dintr'o obositoare cale printre credincioșii Săi, pornește din nou cu ajutorul Domnului, într'un nou drum de sfântă apostolie, prinzând la mijloc și *pelerinajul obișnuit dela sanctuarul național din Șişești* și încheind cu participarea la serbările culturale din Satu-Mare »Astrei«.

Programul acestor vizite arhieresti s'a fixat în următoarele: *Luni — 2 Septembrie:* Fărcașa, Sârbi, Tămăia, Buzzești, Ardușat și Colțirea. *Marți — 3 Septembrie:* Arieșul de câmp, Bozinta mică, Lăpușel, Hideaga, Fintieșul și Valea Borcutului. *Miercuri — 4 Septembrie:* Recea, Mocira, Săsari, Nistru, Tăușii de jos și Măgheruș. *Joi — 5 Septembrie:* Cicărlău, Bărgău, Bugșag, Merișor, Bozinta mare și Băița. *Vineri — 6 Septembrie:* Satnou de jos, Ocoliş, Chechiș, Dumbrăvița, Rus și Șindrești. *Duminică — 8 Septembrie:* Prezidarea pelerinajului dela Șişești. *Joi — 12 Septembrie:* Poiana Codrului, Iegheriște, Crucișor, Bicău, Măriuș și Săi. *Vineri — 13 Septembrie:* Necopoi, Chilia, Homorodul de mijloc, Homorodul de sus și Solduba. *Sâmbătă și Duminică — 14 și 15 Septembrie:* Serbările »Astrei« dela Satu-Mare.

Maica Domnului, ocrotitoarea Eparhiei de Nord, ajute ca și acest nou drum de apostolie, — pentru care Înaltul Ierarh cere și de astă dată ajutorul preoților direct interesați și rugăciunea tuturor, — să servească spre mărirea lui Dumnezeu și binele sufletelor!

Despre cacofonie

Excelentul om de carte și de penă, care este d. *August Scriban*, a publicat deunăzi în „Universul“ o seamă de reflexii limbistice pe cât de interesante și întemeiate, pe atât de binevenite. Credem că vor fi de folos și celortorilor noștri. De aceea le reproducem în celea ce urmează:

Țăranii din Moldova îi numesc pe orășeni „covrigari“ fiindcă-și închipule că orășanul nu mănâncă temeinic, ca ei, ci-și potolește foamea c'un covrig și că apoi bea o cofă de apă (nu „cu apă“). Asta arată că țăranul nu s'a socotit flămând, ci, dimpotrivă, râde de orășan că suferă de foame, pe când el are ce să mănânce. Deci așăfările covrigarilor se sprijină pe minciuni.

Trecând în domeniul limbii, covrigarii, numiți și „surtucari“, adevărați purtători de surtuc (rus. *sertuk*, fr. *surtout*), s'au apucat să raționeze și au descoperit (Brel) cacofonia! De unde, până acum, toată lumea zicea (și zice și azi) *biserica catolică*, hop că vine covrigarul și proclamă de pe catedră elevilor lui să nu mai zică așa, ci... *ci biserică romano-catolică!* Când l-am întrebat eu de ce, mi-a răspuns: „Ca să evit cacofonia!“

Iacătă ce face ignoranțul! De unde, până atunci, elevii nici nu se gândeau la asemenea bazaconie, hop că vine covrigarul și-i deprinde să caute... cacofonii! Astfel, într'o societate compusă din asemenea semidocși, îndată ce vei zice *tactica cavaleriei*, a-i comunica că vine, a *iscălit ca casier*, ei vor începe să râdă zicând c'ai comis o cacofonie.

Poporul habar n'are de cacofonia lor, și așa vorbim toți fără să ne distrăm cu astfel de fleacuri, nevrednice de omul cult, ca și de cel incult, care vorbește bine până ce covrigarul nu-i pervertește cugetul cu prostia lui.

În hârtioarele mele, pe care nu le am la îndemână acum, am însemnat o mulțime de

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Mai multă viață în învățământul religios

— I Neajunsurile învățământului actual —
2) de **Ioan Miclea**

În orice fel de activitate se recer cunoștințe anumite. Nu poți fi mălestru bun fără să cunoști legile și uneltele meseriei. Și dacă e așa, atunci pentru catehet încă să cere cunoașterea pedagogiei; altfel rămâi vecinic cărpaci, care strică materialul, înșeală clienții — ori în cazul de față, în loc să informeze, distorționează suflete.

Catehetul viitorului trebuie să fie înarmat cu tot ce-i pune la îndemână progresul din domeniile înrudite.

Pentru o mai bună pregătire a viitorului catehet, fie-mi permis să mă cuget la următoarele:

Învățătorul statului face studii pedagogice, cu deosebire practică pedagogică, patru ani de zile, ca să știe ce să facă și cum să procedeze când se va vedea în fața micilor lui ascultători. Așa își câștigă îndemânarea în meserie.

Preotul-catehet nu e mai puțin învățător. Misiunea îi este încredințată odată cu aceea

de „ispravnic al Tainelor lui Hristos“. Însă el nu face în Seminarul aceste deprinderi, în vederea celei mai înalte îndatoriri, ori dacă le face, sunt puține și nu cum se recer. Face el lecții practice în fața copiilor, asistat de profesorul de pedagogie specialist, care să-l îndrumeze și îndrepteze? Părțile didactice în studiile teologice i-ar trebui o mai mare însemnătate, ca noul catehet să fie puțin mai încântat și mai acasă între copii. Altfel ora de religie va fi pentru el un chin.

b) Al doilea neajuns al școlii vechi este *manualul*. Asupra lui încă umbrește vină. Menit să fie nedespărțitul îndrumător, sfătuitor și prieten al copilului, el nu-și împlinește cu destulă cinste chemarea. Este rece, sec, abstract, plin de definiții căzute ca din senin. Cu înfățișare sumbră, confecționat slab, fără de viața imaginilor și ilustrațiilor colorate și alese. În apus ele au înfățișarea unor grădini de flori, cari opresc în loc nu numai pe copii, ci și pe bătrâni. Și ei sunt mulțumiți cu ele! Mgr. P. de Jalleville zice: „Noi suntem lipsiți întâi, cel puțin ce privește masa celor mici, de un catehism elementar, adaptat gustului, obiceiului, trebuințelor inimii și sufletului lor. Catehismele noastre nu se aseamănă în nimic cu cărțile de clasă pe cari le au în mâini. Să recunoaștem deschis, că le sunt inferioare, nu numai în prezentare, ci chiar în

pedagogia lor. Ele nu pleacă în mod suficient dela cunoscut la necunoscut. Se servesc de un vocabular prea savant sau echivoc. Și mai presus de toate, de nu vorbesc sufletului, ele nu-i ajută să trăiască în mod religios“.

Dacă am pune în mâinile școlarului cartea de religie, care să-i placă, pentru că e frumoasă la înfățișare și îi vorbește inimii și sufletului său, în limba și vocabularul lui, învățământul religios cu 25% ar fi îmbunătățit.

c) Rămâne ca să prezentăm și pe ultimul vinovat: *metoda*. Ii zicem ultimul, deși poate s'ar mai afla unul, copilul; însă acesta este o realitate dată, care numai indirect ar putea fi făcut vinovat, prin părinții, cari până la vârsta școlii n'au semănat în sufletul lui nici o idee și nici un gând religios, așa încât în el înstrucțiunea cea mai aleasă întimpină mari dificultăți.

Revenind la metoda religiei din școala veche, ne-am putea pune următoarea întrebare: *cum am procedat în propunerea religiei?* Ne-am folosit de o anumită îndrumare, ori am găsit în mod instructiv puntea dintre sufletul nostru și sufletul copilului? Am observat de pe fețele micilor noștri ascultători, că ceea ce le spunem le face plăcere, că le au înțeles

¹⁾ M. Fargues: *Les méthodes actives dans l'enseignement relig.* 1934 p. 5.

„cacofonii“ din cronicari, din autori noul și din ziare scrise de oameni cari nu se interesează de fleacuri, ci scriu adevărata limbă românească așa cum curge ea dela izvor, nepurcată de gândul acestor „mascaragii“, cum zice poporul în locul actualului pornograf.

Prin urmare, a zice eficace, perspicace, cum zice și Itallianul, e absolut corect și frumos și nici nu trebuie să-ți treacă prin gând ceea ce-i trece pastramagiului (ca să-i mai turnăm un epitel).

Tot așa, căci să nu zici m'am pus la masă, căci... cade guvernul De ce? Fiindcă, în mintea lor spurcată, a se pune ar însemna altceval Auzind asta, îmi vine să zic și eu ca grecul indignat odată pe Atena lui:

O, Athini, proti hora,
Ti gaidarus trefis tora!
(O, Ateno, primă țară,
Ce măgari hrănești, acum!)

E foarte corect zis a te pune la masă și nu a te așeza la masă, căci e o nuanță între aceste două verbe, cum se vede din acest exemplu: *Puneți-vă la masă și așezați-vă după mărime*. Râsul n'are ce să caute aici. Oare nu zicem *l-a luat cu nepus în masă ori cu nepusă masă?*

Alții au mai scornit că nu trebuie să zici m'am întors, ci... m'am înapoiat! Tot pentru motivul că, prin gândul lor trece nu știu ce proaie care strică adevărata limbă românească. De aceea, de unde până acum toți scriam a se întoarce, am început, de frică, să scriem a se înapoia.

Corect e să zici a te întoarce ori (dacă e vorba de o călătorie) e încă și mai frumos și mai precis a te înturna. A te întoarce să fie întrebunțat când e vorba de întoarcerea pe loc, iar a te înturna când e vorba de drum. Dar nu e greșit nici a te întoarce, cum zice Alexandri în „Sergentul“:

Mai lungă-mi pare calea acu, la 'ntors acasă.

A înapoia e a restitui, și a zice a te înapoia în loc de a te înturna e o măcelărire a limbii, pe care bietul popor o vorbește perfect, iar tu, surtucarul ignorant, vii și-i strecoari veninul tău, ca și'n discursurile politice, când îi ațâși contra „ciocolor“ inexistenți.

și că putem nădăjdui, că la ieșirea din clasă nu le vor lăsa în bănci? Ori poate când ne-am văzut în fața zecilor de ochi de copil, am devenit perplexi, neștiind de unde să începem și unde să ajungem. Poate ne-a scos din încurcătură — deși cum știam de frumos predica oamenilor mari — cartea, din care puneam întrebări clasei întregi, pentruca să răspundem tot noi; adică n'am urmat nici o metodă.

În cel mai bun caz — însă cred că au fost rari aceste bune cazuri — s'a folosit metoda treptelor formale, care aplicată în învățământul profan a dat roade slabe. Incrementă într'un formalism rigid, încâtușată în regulile de fier ale trecutului; împărțită, cântărită și sublimată, lecția împreună cu metoda ei, erau lipsite de spontaneitate și de viață. Ea se resumea la disertația ținută elevilor, care era foarte potrivită spre a-i adormi. Venise din viața de afară și cei cari erau cât de cât atenți, nu doriau decât să se reîntoarcă cât mai repede, acolo unde-i viața, afară. Metoda treptelor formale, în opoziție cu cea preconizată, se poate numi metodă pasivă, fiindcă de fapt nici o facultate din sufletul copiilor nu era activă.

Dacă acest mod de instruire a adus roade nemulțumitoare la materiile profane, atunci ce să zicem de religie, care din firea ei

Acest fel de oameni n'au contact cu adevărata limbă și cu natura. Unul auzise de mistrie, dar nu știa că e un fel de lopățică cu care zidarul ia tinculala și o aruncă pe zid, ci credea că e „târâncop“ și scria că „va pune mâna pe mistrie și va dărâma societatea burgheză!“ Altul scria că un aeroplan bălbăia în aer! Cum să bălbăie aeroplanul? Poate să zbârâie ori, dac'ar fi compus din aripi mobile (cum se aude că s'a inventat) poate să fâlăie. Dar să... bălbăie, nuli Bălbăie covrigarul în ignoranța lui!

August Scriban

Fapta vorbește. Și vorbește mai elocvent ca orice cuvânt, oricât de expresiv și mălestrit ar fi el. Despre aceasta s'au convins deplin mărturiile actului solemn din cimitirul uniților lugojeni; act săvârșit cu fastul cuvenit nu de mult.

Ne gândim la binecuvântarea pietrii fundamentale a bisericii noastre din cimitirul Lugojului român unit. Menită să slujască și lipsurilor sufletesti ale credincioșilor noștri din cartierele învecinate cu cimitirul, noua biserică se ridică din dania marimoasă a pâr. Ioan Boros, prepozit capitular în Lugoj și episcop titular de Thesbia. Sama de 200.000 Lei, cu cât se clădește noul lăcaș de închinare, nu e prima danie pe care o face ilustrul vlăstar al unei familii nobile din părțile Carailor Mari. Și tocmai de aceea gestul e cu atât mai impresionant.

Abeținuându-ne dela laude de prisoi, crușăm și sensibilitatea înaltului demnitar bisericesc. Un singur lucru ne permitem totuși: Să-i dorim, din inimă, încă mulți ani dela Domnul, care binecuvântă pe cei ce iubesc podoaba casei Sale.

Serbările agriste dela Sighet. S'au desfășurat în cadre impozante și în mijlocul unei însușiri cum numai în Maramureș se poate vedea. Numărul participanților, intelectuali și lume din popor, a fost evaluat de poliția locală la 13000 de inși. Praznicul nedorit de prefectul județean și primarul orășean s'a început cu vecernia de Sâmbătă, 17 August c., de către seară, fiind de față la ea și Preasf. Alexandru dela Baia Mare, adus dela marginea

orașului până la biserică cu un banderlu de 120 călăreși, în căruță cu 4 cai albi și încuijurat de revărsarea mulțimilor credincioase. După cină a urmat un concert admirabil, dat de congregația mariană locală „Malca Indurărilor“, cu un foarte bogat program curat religios. De remarcat că toată lumea din corul dirijat cu deosebită pricepere și devotament de d. prof. D. Stan a fost îmbrăcată în costume naționale. — Ca niște „neromâni“ ce sunt...

A doua zi, des de dimineață, sosesc, în cântece și cu prapori, procesiuni religioase din Sarasău, Iapa, Vad, Săpânța, Nănești, Bărsaua, Breb, Hoteni și Sațugataș, alăturându-se celor din Rona de Jos, sosiți încă din presară. Toți se îndreaptă spre s. altar ridicat sub cerul liber, unde va sluji, în sobor de preoți, însuși Păstorul cel mare, care le va și vorbi dela inimă la inimă, cât să nu-l mai uite. Sfintei liturghii l-a urmat o splendidă procesiune euharistică, netulburată de nici un incident. După masă; paraclis și primirea alor 14 novite în Congregația Mariană chiar din partea înaltului Ierarh. Ca să se treacă apoi la ședința festivă a congresului eparhial, deschisă de Psf. episcop eparhial. Cuvăntează președ. Dr. Florentin Mihail, și subprimarul Dr. Filipciuc; se cetesc rapoartele secretarului și casierului, ca să vină la rând conferențele P. Dr. Dominic Neculaeș, călugăr franciscan dela Oradea (Munca în concepția creștină) și a d. Vladimir Frollo, din București (Românism și catolicism). Mulțimea prezentă, absorbită de cele auzite, nici nu observă când se însearează. Atunci însă o nouă bucurie: piesa Sf. Julia (trad. dș. Irina Berinde) jucată de membre ale Congregației Mariane. — Un singur punct negru: Comitetul Central n'a ținut de bine să fie reprezentat la aceste serbări agriste. Cări totuși, și așa, au reușit până și peste cele mai exagerate așteptări!

Apostolatul „lămpilor vii“. Se deprinde, deși încă în măsură restrinsă, în toate părțile lumii. Și constă în adorarea perpetuă a lui Isus Euharisticul de membrii asociației „Lămpilor vii“. Mai în urmă pâr. misionar V. Rotticci scrie din îndepărtata Țară a Focului că și acolo, în parohia Porvenir, s'a înființat această asociație cu 60 de membri, între cari se află și câțiva copilași.

e mai abstractă? Aci a fost și mai puțin norocoasă. „Dar mai dezastruoase rezultate dă întrebunțarea acestei metode în educația morală. Mai ales pe acest domeniu, nici un progres nu se poate face, decât prin exercitarea proprie. Morala se poate învăța și prin metoda pasivă ca toate celelalte studii, dar niciodată prin această metodă nu vei reuși să o și pui în practică. Școala tradițională deși își scria ca scop formarea caracterelor, prin metoda pasivă, era departe de a-l atinge“¹⁾.

Încă până la vârsta adolescenței se părea că educația religioasă a avut efect asupra copilului; însă la vârsta când patimile devin furtunoase și copilul-bărbat în devenire are de luptat cu sine, atunci am văzut că a fost numai o iluzie încrederea dată educației. Tânărul nu și-a găsit în ea razim, pentrucă de fapt nu o avea. În minte mai avea câteva crâmpee de fraze, fără ca din ele să poată scoate vr'un razim.

Școala veche n'a ținut seamă că are în față un copil; ea i s'a adresat ca omului mare, de aceea l-a lunecat pe lângă suflet. „Indiferența față de viața sentimentală afectivă a școlarului trebuie socotită ca unul din păcatele celea mai grele ale didacticei noastre intelectuale“²⁾.

¹⁾ I. C. Petrescu: Școala Activă, Edit. Il Alcalay București p. 16.

²⁾ I. Nisiplanu: Religia pentru copii, Cartea Rom. Buc. p. 13.

³⁾ T. Geantă: Pentru educația relig. a copiilor, Tip. Eparhială Chișinău, 1932, p. 7.

Știri mărunte

Ziua copilului. *Duminea viitoare, de praznicul Nașterii Maicii Domnului, precum bine știu cetitorii noștri, vom avea, — grație unei idei pe cât de fericite pe atât de vii, a Uniunii Femeilor Române unite și a Agrului, — așa numita și a copilului. Cu acel prilej în afară de cu vântările de creștinească luminare și zidire sub raportul respectului sfânt ce este a se purta comorii neprețuite care este copilul, se vor aranja și expoziții sau concursuri de copii, în cadrele cărora se vor declara vrednice de premiat familiile cele mai bogate în odrasle. Păstorii sufletești din parohii — suntem autorizați să anunțăm acest lucru, — vor purcede în cel mai nimerit chip aducând numai decât la cunoștința Reuniunii Femeilor Române Unite din Blaj familiile aflate vrednice de a fi premiate pe titlul pomenit. Restul îl va face Reuniunea din Blaj pe căile ei proprii și după un acord convenit între diferitele centre unioniste.*

Sfințire de biserică. Duminea trecută parohia de frunte Lemniu (jud. Someș) a avut parte de bucurie nespusă: s'a sfințit noua și monumentală sa biserică. Actul sfânt l-a săvârșit Psf. Iuliu al Clujului în sobor de 34 de preoți. Liturgia arhierescă s'a slujit sub cerul liber, participând la 8000 de credincioși. Cu acest prilej înaltul Ierarh a rostit o vibrantă cuvântare despre biserică și credința cea adevărată, arătând totodată primejdia sectelor și răutatea credințelor deșarte.

Belgia în doliu. Firul telegrafic a dus în largul lumii știrea sguđuitoare că regina Astrid a Belgiei a fost omorâtă într'un accident de automobil. Tragicul accident s'a produs în Elveția, aproape de Küsnacht, la câțiva kilometri de Lucerna. Automobilul îl conducea regele în persoană, dânsul alegându-se cu răni mai ușoare. După regina care se stinge în vârsta de 29 de ani rămân trei orfani.

Exerciții spirituale pentru preoți. În zilele de 19—23 August, seria primă a preoților din eparhia Maramureșului și-a ținut exercițiile spirituale reglementare, în mănăstirea Bixad. Conducător și predicator a fost P. Augustin

Astăzi „Nu e suficient să se facă un învățământ oarecare, ci trebuie ca acest învățământ să fie adaptat și în el trebuie să se facă operă de educație totală. Un învățământ catehetic concret, ca să fie accesibil copilului, e puțin spus. El trebuie să fie adaptat copilului veacului al XX. Adevărat, că adevărul religios e imutabil, însă ne dăm seama destul, Prea Iubiții Noștri Frați, că în ce măsură diferă copilul de azi, de ceea ce eram noi la vârsta sa? Așa pune problema Mgr. Gaillard din Tours¹⁾.

Materia ce avem de propus este însași viața; Hristos prin învățătura lui n'a avut de scop să împiedece viața în oameni; și cu atât mai puțin în copil, pe care l-a iubit atât de gingaș cum numai El știa să iubească. „Eu am venit ca viața să albe și mai multă să albe“. De aceea noul catechet să fie atent, ca prin predare să nu înăbușe, să nu stingă viața, nici a adevărilor de propus și nici a acelor cărora propune. Spre acest scop va folosi toate mijloacele prin care se poate aduce lumina, bucuria, plăcerea și activitatea în școală, adică: viața. Roadele acestui învățământ, făcut cu bucurie și plăcere, trecut încă în decursul orei prin toate fibrele sufletului de copil, vor fi mai bune, mai sănătoase și mai durabile.

¹⁾ Cahiers catehétiques op. cit. p. 710

Pop, ieromonah basilian. Seria a doua va începe în luna Septemvrie tot în susnumita mănăstire. — La *Lugoș* aceeași primenire sufletească pentru cler, și tot seria primă, vestitor al cuvântului fiind pâr. *Nicolae Brînzeu*, canonicul lugoșan.

Săptămâna XIII de studii misionare. Uniunea misionară a clerului italian aranjază la *Bart*, în zilele de 16—20 Sept. c., o săptămână de studii misionare. Tema generală: Actuala stare religioasă a lumii necredincioase și acatolice, și Biserica. Vor conferența o seamă de somități într'ale misionologiei. Despre „Disidenții Orientali“ va vorbi P. Iosif Ricciotti, docent la Universitatea Gregoriană din Roma.

Locale. Duminea viitoare, de Naștere Maicii Domnului, va predica în catedrală pâr. *Nicolae Comșa*, prof. la liceul de băeți.

— Săptămâna aceasta s'au ținut *exerciții spirituale pentru studenții universitari*, sub conducerea pâr. *Dr. Ioan Suciu*, prof. de religie.

Când lucrează Sf. Spirit inimile se nmoaie, voința se pleacă, întunerecul se risipește, lumina credinței rămâne stăpână. Cum e cazul în ținutul Libenge (Congo Belgian) unde ostenește pâr. misionar Fridolin, și care actual-minte pregătește, în trei localități deosebite, nu mai puțin de 2374 catehumeni pentru sf. botez. Lucrul e cu atât mai de admirat, cu cât e vorba de o parte de pământ ce zace încă în umbra morții sufletești. Drept dovadă slujască faptul că odată cu știrea din Libenge vine și o alta, din aceleași părți: creștinul Sango, trecând cu fiul său prin localitatea Mbanza, a fost prins de localnicii sălbatici, ucis și mâncat. Fiul, spăriat de moarte, a scăpat cu fuga, după o rugăciune fierbinte către Preacurata.

În Abisinia mai sunt sclavi. Și încă mulți. Asta deși cărmuirea abisiniană își luase angajamentul față de Societatea Națiunilor că va șterge această pată cumplită. Ce-i drept, în 1924, au fost eliberați cam 5000 sclavi. Ceeace însă e aproape nimica față de cele mai bine de 2 milioane de robi cât afirmă *Lady Kathleen Simon*, soția fostului ministru de externe englez, c'ar fi. Unii dintre principii Abisiniei au până la 15000 de sclavi.

Vetero-catolicii olandezi în sinod. Împlinind 15 ani de viece, sinodul vetero-catolicilor olandezi a crezut de bine să prăznuiască în chip deosebit acest eveniment. Ceeace au și făcut în Utrecht, sub prezidenția episcopului vetero-catolic Dr. Keneninck. Dar fără să se bucure prea tare în fața constatării triste că scad mereu numerice. Căci de unde în Utrecht, bunăoară, în 1909 erau 1557 de toți, în 1920 nu mai rămăseseră decât 1418, ca peste alți zece ani să ajungă la 1326. Din 1909 și până azi s'au dizolvat nu mai puțin de 27 comunități de a lor în Olanda.

Episcopia Română Unită de Oradea-mare

No. 3057—1935.

Nou concurs pentru primire la Sf. Teologie

Pentru complenirea alor 13 locuri vacante în Seminarul nostru teologic, se va ținea un nou concurs în ziua de 17 Septemvrie crt., la reședința episcopescă din Oradea.

Cererile se vor prezenta Ordinariatului până în 15 Septemvrie crt. însoțite de următoarele documente: 1. Extras de botez. (dela oficiul parohial.) 2. Diploma de bacalaureat. 3. Certificat de moralitate dela preotul propriu, care certificat va cuprinde și informații despre moralitatea părinților aspirantului și a familiei lor. 4. Certificat de moralitate dela catehetul care l-a propus aspirantului Religia în ultima

clasă de liceu. — Certificatele de sub 3 și 4 se vor trimite direct Ordinariatului, în plic închis și sigilat.

Taxa de întreținere în Seminar este 4000 Lei și se plătește în două rate: la începutul anului școlar și la 1 Februarie.

Toți aspiranții în ziua de 17 Septemvrie crt. orele 8 dim. se vor prezenta la Seminarul teologic din Oradea, spre a li supuși vizitel medicale.

Frații Preoți sunt invitați, ca cele de mai sus să le aducă la cunoștință tinerilor absolvenți de liceu și cu bacalaureat, cari au chemare la Sf. Preoște.

Oradea, 20 August.

Aviz

Ministerul Instrucțiunii, cu Ordinul Nr. 146723 — 1935 a aprobat funcționarea Clasei VIII dela Liceul gr. cat. român de băeți din Blaj. Inscrierile pentru această clasă se primesc până la 15 Septemvrie a. c.

DIRECȚIUNEA

Cassa de Economie S. A. din Blaj

Bilanț brut semestrial la 30 Iunie 1935. Solduri debitoare: Cassa numerar: 121,580. — Titluri românești: 93,175. — Portofoliu de scont: Plătibil în țară: 1,363,305. — Cambii reescontate benef. de legea lichid. dator.: 1,517,630. — Debitori din țară: 1,830,562. — Debitori benef. legea lichid. dator.: 5,354,710. — Pierderi lichid. dator.: 2,306,162. — Imobile și mobilier: 65,250. — Cheltuieli: 130,246. — Dobânzi plătite: 380. — Total 12,783,000. — Solduri creditoare: Capital social: 2,250,000. — Fonduri de rezervă: 607,142. — Fond pentru sporirea capitalului soc.: 2,714,902. — Depunerii pe termen conf. aranjamentului: 4,027,883. Creditori în țară: 1,416,617. — Reescont: la B. N. R. — la alte instituțiuni nesupus legii lichid. dator. 170,205. — supus legii lichid. dator.: 1,517,630. — Dobânzi și beneficii: 78,621. — Total 12,783,000.

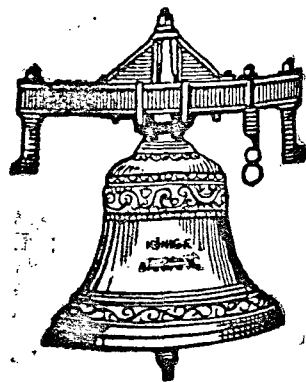
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“